

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tla-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 21.

V Mariboru, dne 22. maja 1902.

Tečaj XXXVI.

Kmetsko propadanje.

Kmetskim gospodarskim razmeram se še vedno med našimi politiki posvečuje premalo pozornosti. Za to pa je dolžnost lista, kateri zastopa koristi kmetskega stanu, da večkrat kaže javnosti žalostno stanje kmeta ter zahteva zanj pomoči. Saj je dandanes že tako, da dobi isti pomoč, ki največ kriči, ne pa tisti, ki je najbolj potreben. Kmetski stan se je dosedaj vse premalo oglašal, za to so se tudi merodajni činitelji ozirali nanj le malokedaj.

Zadolženje kmetskega posestva se od leta do leta strahovito množi. Leta 1890 je bilo že na kmetskih domovih 2.791.400.000 goldinarjev, ne kron, dolga. V desetih letih se je ta svota podvojila in zrastle na 4500 milijonov goldinarjev. Za to svoto se je moralo plačevati obresti 225 milijonov gld. vsako leto. Seveda se te obresti zraven davkov in drugih plačil mnogokje niso mogle plačevati, in za to so prišla zaporedoma kmetska posestva na dražbo. Izračunilo se je, da v Avstriji pride vsako uro na dan po jedno kmetsko posestvo na boben. Leta 1898 se je prodalo 7563 posestev. Vcenjena so bila na 55 milijonov kron, skupilo se je za nje le 44 milijonov kron. Od prisiljeno prodanih posestev jih pride na Štajersko 397, Kranjsko 325, Koroško 75. Med vsakimi 10.000 posestniki se je torej prodalo na Kranjskem (25) petindvajseterim, na Koroškem 11-6, na Štajerskem 8-8. Ali ni to žalosten dokaz, kako naglo, kako silovito propada kmetski stan.

Kmetski ljudje morajo prodajati svoja posestva ali pa se jim prodajajo, in potem

gredo v mesta v bolnišnice in fabrike, s srdom na celo človeško družbo v svojem srcu. Ali je potemtakem čudo, da je ljudstvo dandanes nezadovoljno in da se nagiba k upor? Pomagajmo trpinom!

Mariborski okrajni zastop.

Mariborska okolica, dne 19. maja.

Mariborski okrajni zastop je v rokah naših narodnih nasprotnikov. Čeravno je zastop za okraj in ne za mesto, vendar imajo v njem meščani veliko večino. Dne 15. maja je imel okrajni zastop zopet sejo, v kateri se je poročalo o delovanju zastopovem v preteklem letu.

Dohodkov je imel zastop 120.357 K 85 h, izdatkov pa 106.718 K 33 h. Da so dohodki večji kakor izdatki, se razlaga pred vsem iz tega, ker so davkoplačevalci morali plačevati 8% okrajnih doklad in 4% okrajnošolskih doklad. Zraven se je dobil okrajni zastop za različne potrebe od dežele 8376 K 86 h podpore, od države pa 1309 K 74 h.

Izdatki znašajo veliko svoto 106.718 K 33 h. Poglejmo si samo nekatere točke računa, kako se je denar uporabil. Potovalni stroški so znašali v preteklem letu 464 K 91 h. Kdo je potoval, kam in zakaj se je potovalo, tega iz javnih poročil ne izvemo. Mariborski (meščanski?) kmetijski podružnici se je za napravo trtnice darovalo 400 K. Nemškemu šulferajnu se je darovalo 200 K. To je drznost, da se s kmetskim slovenskim denarjem podpirajo taka društva, ki delajo med narodi le sovraštvo in nemir!

Splošno začudenje in nezadovoljnost pa je zavladovala ne samo pri Slovencih v okolici, ampak tudi pri nemškutarjih, ko se je izvedelo, kako se je volilo v okrajni šolski svet, kjer so bila izpraznjena tri mesta Pistorjevo, Britovo in Prodnikovo. Okrajni zastop je poslal na ta mesta šentilskega Fišrederja, hočkega krčmarja Pfeiferja in nemškega advokata dr. Ernesta Mravлага. Že to je vsakemu neljubo, da to važno mesto zasede nemški advokat, a še bolj osupnilo je vse, da so izmed nemških advokatov izbrali ravno dr. Mravлага. Ta mož še ni pol leta v Mariboru, nima za okraj mariborski niti pičice zasluga in so mu šolske razmere v našem okraju tako znane kakor prebivalcem na Martu!

Mi kmetje ne moremo biti zadovoljni z ravnanjem našega okrajnega zastopa in ker so nas »pravični in miroljubni« Nemci in nemškutarji ob volitvah potisnili v stran, za to tem potom izrekamo okrajnemu zastopu svoje nezaupanje!

Državni zbor.

Dunaj, 21. maja 1902.

Razprava o železniškem ministrstvu.

Izmed Slovencev je govoril o železniških zadevah poslanec Pogačnik. Grajal je državno železnisko ravnateljstvo v Beljaku, katero tako malo skrbi za potrebščine na državni železnici med Ljubljano in Trbižem, ko ima vlada vendar svoje najboljšie dohodke ravno od te železniške proge. Očital je dalje imenovanemu ravnateljstvu, da uganja nemško

častiti gospod, da me ne izdate. Veste pač, da izgubim takoj službo in kruh, kakor hitro bi izvedela vlada, da sem katolik, vrhutega pa bi bil še občutno kaznovan. Prosim vas, molčite in mislite na mojih šest otrok!»

Duhovnik pa je dejal: »Niti treba ni, da vam to še posebno obljubljam, saj se že tako razume samo po sebi. Da bodete pa brez skrbi, zato vam zastavljam svojo duhovsko besedo.»

Četrť ure pozneje je zopet drdral voziček tja v temno noč. Duhovniku je postajalo čudno pri srcu. Vedno ga je nekaj priganjalo in opominjalo k molitvi. Prav razločno mu je ukazovala notranjščina: »Moli, da boš premagal!» Pred očmi mu je vstajala Kristusova podoba pod težo križa omagajoča, ki mu je klicala: »Ako hočeš postati moj učenec, se moraš zatajevati do zadnjega, celega se moraš zatajevati do zadnjega, celega se moraš žrtvovati zame, zato pa te bom obilo nagradil!»

In tesneje je stisnil mladi duhovnik jagode rožnega venca in ustnice so se mu gibale. Ob robu gozda so se sani zopet ustavile. Duhovnik je izstopil in se podal po ovinku do svojega stanovanja.

Tu pa mu je prišla naproti njegova stara strežnica vsa objokana in prestrašena: »O,

Listek.

Zvest do smrti.

Resnična dogodba.

Bilo je pred kakimi petintridesetimi leti. V mali ruski vasi Oratov v bližini Kijeva se je odpravljaj katoliški duhovnik Kobililovic pozno zvečer z vso naglico od doma. Ogrnil je plašč visoko čez rame, odvihal do ušes ovrtnik in potisnil pokrivalo globoko na oči, da se mu ni skoro prav nič videlo v obraz.

»Ali greste na sprehod?» je vprašala stara postrežnica, »in tako pozno! Kam pa vendar, da bom vedela povedati, če bo kdo vprašal.»

»Jaz pridem kmalu nazaj,« je odgovoril še zelo mlad duhovnik precej vznemirjeno in razburjeno, »in ni treba nikomur vedeti, da sem sploh kam šel.»

S temi besedami je odprl vežna vrata. »Gospod, vaše puške še vedno nisem našla, odkar je izginila s prejšnjega prostora, to sem vam hotela že prej povedati,« je dejala stara postrežnica v skrbeh.

»Ah, kaj če puška, se bo že kje našla,« je dejal mladi duhovnik in izginil v temo.

Postrežnica je zaprla vežna vrata, potem pa odšla drsajočih korakov skozi kuhinjo

v majhno stransko sobico, kjer je na postelji ležala stara ženica, mati duhovnikova. »Tako mi je tesno pri srcu,« pravi takoj, »danes se bo gotovo kaj posebnega prigodilo.»

»Gotovo je zopet kaka oseba obolela sredi ruskih razkolnikov in sin ji je šel tajno delit poslednjo tolažbo,« pravi mati. »Saj veš, kako preganjajo ruski uradniki nas katoličane; ko boš gotova s svojim delom, pridi semkaj, da zmolivi skupaj rožni venec za mojega sina.»

Mladi župnik je korakal med tem proti gozdu. Tam ga je čakal skrit voz, na katerega se je vsedel. V bližini večje vasi se je voz ustavil, župnik je izstopil in se podal proti veliki hiši. Tu se je vršil ganljiv prizor. V razsvetljeni, toda skrbno zaprti in zagrnjeni sobi se je vršil krst novorojenčka. Oče in sorodniki so klečali v polkrogu in pobožno molili. Ko je mladi duhovnik podelil zakrament sv. krsta, je izvršil še vpeljevanje pri materi, potem pa se je zopet odpravljaj domov.

»Tisočkratna zahvala, častiti gospod,« je dejal oče, očividno ruski višji uradnik, »vi ste nam storili veliko uslugo.»

»Samo, če nas ne bo kdo izdal!« je dejal duhovnik.

»To se ne more zgoditi. Moj Ivan je molčec in noč je temna. Vas pa prosim,

Današnji list ima „Na š Dom“ kot prilogo!